Parlamentul European
2019-2024

Comisia pentru cultură și educație

2023/2002(INI)

27.9.2023

PROIECT DE RAPORT

referitor la punerea în aplicare a programului Erasmus+ pentru perioada 2021-2027
(2023/2002(INI))

Comisia pentru cultură și educație

Raportor: Milan Zver

CUPRINS

Pagina

EXPUNERE DE MOTIVE - REZUMATUL FAPTELOR ȘI CONSTATĂRILOR.....3

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....11

EXPUNERE DE MOTIVE - REZUMATUL FAPTELOR ȘI CONSTATĂRILOR

1. Introducere

Obiectivele prezentului raport de punere în aplicare sunt analizarea și evaluarea execuției programului Erasmus+ pentru perioada 2012-2027, pe lângă identificarea bunelor practici și abordarea eventualelor provocări din cadrul programului.

Această evaluare intermediară va analiza eficacitatea și performanța generală a programului, inclusiv noile inițiative și punerea în aplicare a măsurilor de incluziune și de simplificare.

Raportorul a colectat informații și a elaborat prezentul raport de punere în aplicare în urma unor consultări intense cu o gamă largă de părți interesate. Constatările se bazează în principal pe următoarele surse scrise:

• Rezultatele unui sondaj adresat agențiilor naționale Erasmus+ din țările care pot participa la programul Erasmus+ 2021-2027.

• Rezultatele unui sondaj adresat unui grup mai larg de părți interesate care sunt implicate în programul Erasmus+ 2021-2027.

În plus, raportorul a recurs, de asemenea, la studiile de evaluare a punerii în aplicare timpurii a programului, care au fost comandate de Departamentul tematic pentru politici structurale și de coeziune și de Serviciul de Cercetare al Parlamentului European.

Pe lângă sondajele și studiile menționate mai sus, în iunie și iulie 2023 au fost organizate reuniuni ale raportorilor alternativi cu agențiile naționale și părțile interesate din cadrul organizațiilor paneuropene pentru a discuta punerea în aplicare a programului.

Raportorul a fost în contact bilateral periodic cu un număr mare de părți interesate din toate sectoarele programului pentru a colecta informații suplimentare. De asemenea, a avut întâlniri cu reprezentanți ai Direcției Generale Educație și Cultură (DG EAC) din cadrul Comisiei și ai Agenției Executive pentru Educație, Audiovizual și Cultură (EACEA).

În cele din urmă, raportorul a luat în considerare și principalele documente ale Comisiei, inclusiv programele anuale de lucru pentru punerea în aplicare a programului Erasmus+.

În pofida tuturor eforturilor de colectare a informațiilor relevante, întreprinse cu sprijinul administrației PE, raportorul este pe deplin conștient de faptul că nu a putut efectua o evaluare cantitativă și calitativă completă a programului Erasmus+ după mai puțin de trei ani de punere în aplicare a acestuia. Pentru a obține o imagine completă, trebuie să se asimileze informații suplimentare pe parcursul perioadei de programare rămase. Acest lucru va fi indispensabil pentru evaluarea impactului final al programului Erasmus+ 2021-2027.

În consecință, prezentul raport de punere în aplicare intenționează să prezinte o imagine de ansamblu asupra punerii în aplicare a programului în primii doi ani și jumătate de existență. Acesta ilustrează oportunitățile și principalele provocări și oferă sugestii de îmbunătățire pentru cei patru ani și jumătate rămași din durata de viață a programului. Concluziile și recomandările ar trebui să fie incluse în raportul de evaluare la jumătatea perioadei al

Comisiei Europene, prevăzut pentru sfârșitul anului 2024. Raportul oferă, de asemenea, câteva idei pentru conceperea viitoarei perioade de programare;

2. Originea și structura programului

Programul Erasmus inițial a fost un program internațional de schimb de studenți care există din 1987 și care sprijină educația și formarea. Acesta a cunoscut mai multe versiuni, fiecare etapă bazându-se pe succesele și învățămintele desprinse din cele anterioare. În perioada de programare 2014-2020, Erasmus a devenit o componentă centrală a noului program Erasmus+.

Programul Erasmus+ cuprinde diferite sectoare din domeniile educației, formării, tineretului și sportului și promovează cooperarea internațională și mobilitatea prin diferite acțiuni-cheie și mecanisme de finanțare. De asemenea, sprijină inițiative precum universitățile europene, centrele de excelență profesională, DiscoverEU și inițiativa privind legitimația europeană de student;

Aceasta le oferă tinerilor – în principal studenți, elevi și ucenici – diverse oportunități de a studia, de a se forma și de a lucra în străinătate; există, de asemenea, oportunități pentru cursanții adulți și pentru personalul didactic.

Deși programul Erasmus+ pentru perioada 2021-2027 a menținut aceeași structură ca și predecesorul său, acesta și-a consolidat prioritățile în patru domenii: (i) incluziunea și diversitatea; (ii) transformarea digitală; (iii) mediul și lupta împotriva schimbărilor climatice; și iv) participarea la viața democratică, valorile comune și angajamentul civic.

În general, structura programului este concepută pentru a încuraja colaborarea, mobilitatea, inovarea și reforma politicilor la toate nivelurile. Acesta a jucat un rol semnificativ în consolidarea cooperării europene și în promovarea înțelegerii internaționale prin schimburi educaționale și învățare interculturală. Ca atare, este unul dintre programele emblematice ale UE și se bucură de un grad ridicat de recunoaștere și de popularitate în rândul cetățenilor din Europa și din afara acesteia.

3. Principalele concluzii și recomandări

3.1. Observații preliminare

Programul Erasmus + pentru perioada 2021-2027 vizează un număr de până la 12 milioane de participanți. Acesta are o importanță semnificativă ca instrument esențial pentru crearea unui spațiu european al educației și pentru sprijinirea punerii în aplicare a cadrului strategic european pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației. Agendele sectoriale subiacente promovează cooperarea în domeniul politicii pentru tineret în cadrul Strategiei Uniunii pentru tineret 2019-2027 și dezvoltă dimensiunea europeană a sportului.

Începutul programului actual s-a dovedit dificil, care a cunoscut o întârziere în aprobarea cadrului financiar multianual și, prin urmare, a Regulamentului Erasmus + în sine. Aceasta a fost urmată de epidemia de COVID-19 și de o situație economică în general dificilă agravată de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, cauzând, de asemenea, rate ridicate ale inflației în întreaga Europă. Toate acestea au generat provocări fără precedent pentru

activitățile cuprinse în programul Erasmus +. O percepție generală a instituțiilor implicate în punerea în aplicare a programului Erasmus + se concentrează asupra lipsei de flexibilitate ilustrată în timpul crizei provocate de pandemia de COVID-19, în special de EACEA. Deși măsurile Comisiei Europene și ale EACEA de adaptare la criza ucraineană sunt apreciate, multe instituții au afirmat clar că s-ar fi putut face mai mult și că sursele naționale de finanțare au fost mai ușor accesibile decât finanțarea primită în cadrul programului Erasmus +.

3.2. Amploarea și raza de acțiune a programului

Interesul pentru program este foarte ridicat și se situează în prezent la același nivel ca înainte de pandemia de COVID-19. Cu excepția educației adulților, cererea de activități de mobilitate și cooperare este mult mai mare decât oportunitățile disponibile.

A fost dificil să se pună în aplicare acțiuni de mobilitate în timpul pandemiei de COVID-19, astfel că, în primul an, 2021, s-au făcut ajustările necesare prin reducerea finanțării pentru mobilitate (acțiunea-cheie 1) și prin creșterea finanțării pentru cooperare și parteneriate pentru inovare (acțiunea-cheie 2). Este important că Erasmus + nu a fost suspendat sau întrerupt în timpul pandemiei.

Cu toate acestea, chiar și în timpul pandemiei, activitățile de mobilitate fizică au avut loc în continuare într-o măsură considerabilă. Comisia și agențiile naționale au permis o mai mare flexibilitate. cursanții și personalul didactic au fost, de asemenea, dispuși să își schimbe planurile inițiale și, chiar dacă cu amânări, au continuat să călătorească. Aceasta a fost însoțită de o extindere a învățării virtuale și mixte (e-învățare/învățare la distanță) și de construirea unei infrastructuri pentru oportunități de învățare digitalizate, lucru care ar fi necesitat mult mai mult timp fără pandemie.

Mobilitatea cursanților adulți, ca nouă oportunitate, nu este încă suficient de bine promovată, iar gradul de utilizare este relativ scăzut. Cu toate acestea, cifrele au crescut din 2022 până în 2023 și se preconizează că cererea din 2024 va corespunde oportunităților.

Activitățile de participare a tinerilor par să atragă un mare interes. Cu toate acestea, barierele în calea participării continuă să fie considerabil de mari, având în vedere complexitatea procedurilor administrative și de depunere a cererilor pentru organizațiile de mici dimensiuni solicitante și incapacitatea grupurilor informale de tineret de a candida.

În același timp, rezultatele consultărilor pentru prezentul raport subliniază faptul că Erasmus + a devenit într-adevăr foarte popular și, fără îndoială, una dintre cele mai de succes mărci europene.

3.3. Recunoașterea și transferabilitatea creditelor

Potrivit unui sondaj realizat de Rețeaua studenților Erasmus, aproape o treime dintre respondenți au declarat că nu au beneficiat de recunoașterea integrală a creditelor, ceea ce este departe de obiectivele stabilite în Carta Universitară Erasmus. Prin urmare, raportorul solicită Comisiei să depună eforturi în vederea unei mai bune recunoașteri a creditelor obținute în perioadele de mobilitate, facilitând transferul de credite între instituții și asigurând valoarea academică a experiențelor lor. În plus, ar trebui explorate fezabilitatea și necesitatea unei

„diplome europene comune”.

3.4. Principalele caracteristici și structură

Programul actual se bazează pe aceeași abordare ca și programul anterior de grupare a activităților în cadrul acțiunilor-cheie (AC 1- Mobilitatea persoanelor în scop educațional, AC 2 – Cooperarea între organizații și instituții, AC 3 – Sprijin pentru elaborarea de politici și cooperare) plus acțiunile Jean Monnet. Abordarea AC se aplică în prezent și sportului, spre deosebire de programul anterior. Cele trei acțiuni-cheie ale programului Erasmus + au fost bine stabilite și sunt acceptate de diferitele comunități în domeniile educației, formării, tineretului și sportului.

3.5. Prioritățile și impactul programului

Mobilitatea individuală continuă să fie o componentă centrală a programului Erasmus +. Deși acțiunile de mobilitate se bucură de o mare popularitate și primesc feedback pozitiv cu privire la majoritatea aspectelor, se pot aduce îmbunătățiri în ceea ce privește claritatea normelor de finanțare și eficientizarea gestionării programelor, în special prin intermediul instrumentelor digitale. Modificările aduse acordului de grant ar trebui să constituie o prioritate în cea de-a doua etapă a programului, pentru a se asigura că toți participanții au primit granturile înainte de începerea mobilității lor. În prezent, granturile Erasmus nu acoperă în totalitate costurile suplimentare ale studiilor în străinătate. Finanțarea pentru educație în cadrul financiar multianual ar trebui să crească, pentru a se atinge obiectivul stabilit privind accesul larg la o mobilitate de înaltă calitate și pentru a ține pasul cu creșterea costurilor reale de mobilitate. În plus, DiscoverEU a devenit o activitate bine stabilită și ușor accesibilă, care este foarte căutată de tineri.

În ceea ce privește informarea publicului larg din Europa, mobilitatea în scop educațional este activitatea cea mai eficace atunci când se ia în considerare numărul de persoane. Acest lucru este valabil și pentru raportul calitate-preț. Parteneriatele la scară mică se adresează, de asemenea, multor participanți individuali. Acest lucru devine evident atunci când se analizează rapoartele de proiect și se ascultă feedbackul promotorilor de proiecte.

La prima vedere, un program cu câteva acțiuni-cheie pare simplu și ușor de înțeles. Cu toate acestea, toate acțiunile constau în subacțiuni cu o mare varietate în cadrul fiecăreia. Acest lucru face ca programul să fie relativ complex și dificil de înțeles pentru grupurile-țintă. De asemenea, face ca administrarea programului să fie dificilă.

Incluziune și diversitate:
Erasmus + pune un accent puternic pe promovarea incluziunii, a diversității și a egalității de șanse pentru toți participanții, pentru a depăși orice bariere legate de mediul lor de origine, de statutul socioeconomic, de abilități sau de alte caracteristici. Proiectele și activitățile sunt încurajate să elimine barierele din calea participării și să promoveze coeziunea socială.

Cel mai mare obstacol în calea realizării incluziunii este nivelul insuficient de granturi acordate. Trebuie dezvoltate în continuare strategii pentru a se asigura că grupurile subreprezentate, inclusiv persoanele cu dizabilități și cele care provin din comunități marginalizate, au acces efectiv la oportunitățile Erasmus +.

Parlamentul European consideră că incluziunea este esențială; acesta se axează în special pe sprijinul acordat grupurilor defavorizate pentru a facilita participarea lor. Parlamentul solicită informații specifice privind contextul socioeconomic al participanților și impactul financiar al dizabilităților. În prezent, aceste date nu sunt disponibile din cauza lipsei unor instrumente informatice funcționale, pe lângă faptul că proiectele nu sunt încă finalizate.

Tranzițiile verde și digitală:
Erasmus + pune un accent puternic și legitim pe mobilitatea fizică, care trebuie să fie echilibrată cu atenuarea schimbărilor climatice. Este clar că au fost luate măsuri pentru a crește numărul călătoriilor ecologice și că se aplică tarife mai ridicate pentru moduri de deplasare mai ecologice.

Raportorul salută eforturile pentru realizarea unei transformări digitale, în special prin intensificarea eforturilor de promovare a unui „Erasmus fără hârtii” și a legitimației europene de student. Este deosebit de important să se stabilească o legătură între gestionarea programului și participarea persoanelor fizice la inițiativa privind identificarea electronică. Cu toate acestea, punerea în aplicare nu are loc la viteza prevăzută inițial. Raportorul solicită Comisiei să consolideze procesele, procedurile și instrumentele digitale și să îmbunătățească interoperabilitatea dintre diferitele instrumente disponibile.

Promovarea participării tinerilor și valorile democratice:
Erasmus + urmărește să le permită tinerilor să se implice activ în comunitățile lor, să participe la procesele decizionale și să contribuie la construirea unui sentiment puternic al valorilor democratice și al cetățeniei active. Proiectele sunt încurajate să promoveze gândirea critică, educația în domeniul mass-mediei și participarea tinerilor la procesele democratice.

Cercetările arată că participarea la programul Erasmus + contribuie la o mai bună înțelegere și susținere a valorilor europene. Potrivit unui studiu realizat de ESN, majoritatea studenților se consideră mai mult cetățeni globali și ai UE în urma experienței lor Erasmus +, fără a-și pierde identificarea cu țările și regiunile lor. Angajamentul civic și participarea la viața democratică reprezintă una dintre noile priorități ale programului, deoarece acțiunea-cheie 2 va acorda o mai mare atenție „valorilor comune, angajamentului civic și participării civice”, dar progresele nu au devenit încă evidente. În general, acțiunilor Erasmus + în domeniul educației civice le lipsește considerabil impactul sistemic. Transformarea angajamentului civic într-o prioritate în experiențele de mobilitate în scop educațional în învățământul superior ar contribui la realizarea obiectivelor stabilite în Strategia europeană pentru universități. Aceasta ar constitui, de asemenea, o parte integrantă a priorităților orizontale de incluziune și participare la viața democratică a programului. Erasmus + ar trebui, de asemenea, să promoveze alegerile europene din 2024 și să motiveze participarea.

3.6. Buget

Bugetul total disponibil estimat pentru perioada 2021-2027 este de 26,51 miliarde EUR, din care 24,57 miliarde EUR în prețuri curente și o „majorare” de 1,938 miliarde EUR în prețuri curente din veniturile Comisiei provenite din amenzi. Cea mai mare parte a bugetului (până la 83 %) este alocată educației și formării. În comparație cu programul precedent, bugetul pentru Erasmus + aproape s-a dublat, ceea ce reprezintă, fără îndoială, o evoluție binevenită, în ciuda faptului că nu s-a obținut triplarea solicitată inițial de Parlamentul European. Cu toate acestea, dublarea bugetului a coincis cu o inflație în creștere.

Raportorul sugerează că alocările bugetare anuale ar fi trebuit să fie distribuite mai uniform pe parcursul anilor de programare, în special pentru activitățile bine stabilite.

De asemenea, se poate observa că, în cursul actualei perioade de programare, numărul organizațiilor de tineret care primesc granturi centralizate Erasmus + gestionate direct de EACEA a scăzut.

Ar trebui remarcat faptul că sectorul sportului dispune de fonduri foarte limitate, ceea ce limitează posibilitățile de mobilitate, dezvoltarea inovării și cooperarea transnațională. De asemenea, trebuie asigurate sinergii cu programul EU4Health pentru perioada 2021-2027.

Bugetul disponibil pentru acțiuni în domeniul educației și învățării în rândul adulților (ALE) devine din ce în ce mai imprevizibil. Suma totală actuală și ponderea pe care o reprezintă, 5,8 % din bugetul total pentru educație și formare, nu sunt suficiente pentru a atinge o participare de 60 % a adulților la ALE până în 2030. Acest lucru se înscrie în contextul lipsei de finanțare structurală pentru ALE la nivel național și regional în Europa, ceea ce duce la un grad ridicat de dependență de finanțarea proiectelor UE.

3.7. Administrarea programului

Pentru a răspunde criticilor anterioare potrivit cărora programul este excesiv de birocratic, Erasmus + 2021-2027 introduce o serie de măsuri de simplificare, cum ar fi propuneri în două etape, sume forfetare și parteneriate la scară mică, toate acestea fiind primite favorabil de părțile interesate. S-au depus eforturi considerabile pentru a oferi claritate cu privire la obiectivele cererilor și la comunicarea acestor cereri.

Din perspectiva beneficiarilor și a agențiilor naționale, există însă o serie de deficiențe. Printre exemple se numără procesul greoi de înregistrare, formularele de cerere și alte procese care necesită multe detalii, care sunt greu de realizat de entitățile mai mici și persoanele fără sprijin specific.

În plus, lipsa sprijinului sau a orientărilor de la nivel central către agențiile naționale împiedică procesele de evaluare și raportare și conduce la inconsecvențe între agențiile naționale. În afară de aceasta, instrumentele informatice reprezintă o problemă.

Solicitarea de „raportare continuă” este dificil de realizat de beneficiari și necesită un timp prețios, care ar trebui dedicat punerii în aplicare a proiectului. Această cerință ar trebui reexaminată în perioada de programare rămasă și în programul viitor.

Prin urmare, raportorul recomandă cu fermitate relaxarea cerințelor administrative la toate nivelurile și în toate etapele, inclusiv în etapa de depunere a cererilor. În mod clar, situația actuală îi împiedică pe micii beneficiari să facă o cerere pentru acțiunea-cheie (AC) 1, de exemplu schimburile de tineri, precum și parteneriatele la scară mică din cadrul acțiunii-cheie 2, care sunt destinate în mod specific organizațiilor mai mici.

Probleme informatice:
În pofida caracterului central al prioritații digitalizării în cadrul programului, progresul lent al instrumentelor digitale prevăzute pentru a sprijini punerea în aplicare a programului este sub toate așteptările, afectând în mod negativ participarea și punerea în aplicare a programului. Aceasta împiedică, de asemenea, colectarea și monitorizarea datelor necesare și, în cele din

urmă, prezintă un risc ridicat pentru reputația și imaginea generală a programului.

Raportorul îndeamnă insistent Comisia să se asigure că instrumentele și sistemele digitale existente utilizate pentru gestionarea și punerea în aplicare a programului sunt ușor de utilizat. Acestea ar trebui să funcționeze în mod corespunzător și pe deplin. El solicită Comisiei să abordeze, fără întârziere, problemele grave persistente legate de instrumentele informatice Erasmus + și să le testeze la o scară suficient de mare înainte de a continua utilizarea lor. El observă, de asemenea, că există probleme similare în ceea ce privește instrumentele informatice în cadrul altor programe finanțate de UE, inclusiv în cadrul Corpului european de solidaritate și al programului „Europa creativă”.

3.8. Cooperare și sinergii

UE a depus eforturi active pentru a consolida cooperarea și a crea sinergii între Erasmus + și alte inițiative, programe și instrumente de finanțare ale UE. Aceste eforturi vizează maximizarea impactului și a eficacității investițiilor UE în educație, formare, tineret, cercetare, inovare și dezvoltare regională. Cu toate acestea, multe aspecte pot fi îmbunătățite, iar interoperabilitatea programelor trebuie facilitată atât la nivel național, cât și la nivel central (CE). De asemenea, este necesar să se îmbunătățească legătura dintre acțiunile centralizate și cele descentralizate din cadrul programului.

3.9. Cooperarea dintre CE, Agenția Executivă (EACEA) și agențiile naționale

EACEA este responsabilă de cea mai mare parte a administrației centralizate. Pentru a pune în aplicare proiecte (de exemplu, alianțele universităților europene), este necesară o bună comunicare și coordonare între EACEA și agențiile naționale. Până în prezent, nu este cazul. În 2023, EACEA și agențiile naționale au semnat un memorandum de înțelegere, dar acest lucru nu a dus încă la unele îmbunătățiri. O mai bună coordonare între agențiile naționale, condusă și monitorizată de CE, ar îmbunătăți coerența în interpretarea normelor la nivelul agențiilor naționale și ar contribui la îmbunătățirea standardizării și a calității evaluărilor. CE ar trebui să se asigure că agențiile naționale și evaluatorii acestora înțeleg în mod clar diferența dintre granturi pentru proiecte și granturi de funcționare. Este evident că obiectivul de consolidare a capacităților granturilor de funcționare care le diferențiază de granturile pentru proiecte nu este bine înțeles.

3.10. Inițiativa privind universitățile europene

Caracterul central al inițiativei privind universitățile europene a promovat atenția și dialogul la nivel național și instituțional cu privire la eliminarea obstacolelor rămase în calea cooperării internaționale în învățământul superior. Unele state membre au adoptat deja modificări legislative îndelung așteptate, care vor fi benefice nu numai alianțelor care participă la inițiativă, ci și altor forme de cooperare, precum și instituțiilor de învățământ superior din afara alianțelor existente. Cu toate acestea, ar trebui evitată accelerarea finanțării alianțelor existente pentru a asigura un sistem corect și echitabil pentru toți.

Dezvoltarea în continuare a universităților europene ar trebui să se bazeze pe viitoarea evaluare separată a inițiativei și să se bazeze pe un cadru de monitorizare solid, valorificând ceea ce a funcționat și evaluând a ceea ce nu a funcționat. Vor fi necesare reconsiderarea și

recalibrarea obiectivelor globale multiplicate.

Universitățile europene ar trebui sprijinite și dezvoltate în continuare în cadrul programului Erasmus +. Totuși, acest lucru nu ar trebui să fie în detrimentul altor forme de cooperare care sunt la fel de vitale pentru a sprijini inovarea specifică și dezvoltarea de soluții practice și care sprijină o participare mai largă a instituțiilor de învățământ superior la Erasmus +.

4. Concluzie

Printre punctele forte ale programului Erasmus + 2021-2027 se numără poziția sa generală ca program, care a trecut testul timpului (peste 35 de ani, dacă se ia în considerare Erasmus) și care a devenit acum o marcă recunoscută la nivel mondial. În consecință, raportorul insistă asupra faptului că imaginea de marcă a programului Erasmus + trebuie să mențină o legătură clară cu UE.

Beneficiile programului Erasmus + depășesc cu mult educația formală. În general, participarea la program oferă numeroase beneficii, de la creșterea personală și îmbogățirea culturală până la creșterea capacității de inserție profesională, o educație mai bună și mai completă și o Europă mai interconectată și mai incluzivă. Programul le permite participanților să creeze rețele și să stabilească relații de prietenie de durată cu alți participanți din afara cercului lor imediat.

Este clar că potențialul ridicat al programului Erasmus + necesită o finanțare suficientă în viitor pentru a continua să aibă un impact amplu asupra persoanelor și societăților din întreaga Europă și din afara acesteia.

Rezultatele evaluării Parlamentului sugerează că, pentru succesul viitor al programului, este esențial ca aspectele tehnice să nu submineze eficacitatea acestuia și că este nevoie urgentă de o simplificare suplimentară a programului.

Viitoarea evaluare la jumătatea perioadei a CFM urmează să fie finalizată până la sfârșitul anului 2024 și se preconizează că va oferi informații suplimentare cu privire la realizările și deficiențele programului actual.

În primul rând, Erasmus + trebuie să fie un program apropiat de cetățeni și accesibil tuturor.

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitor la punerea în aplicare a programului Erasmus+ pentru perioada 2021-2027 (2023/2002(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere articolele 165 și 166 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/817 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de instituire a Erasmus+: Programul Uniunii pentru educație și formare, tineret și sport și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1288/2013[1],

– având în vedere rezoluția sa din 15 septembrie 2020 referitoare la adoptarea unor măsuri eficace pentru conferirea unui caracter ecologic programelor Erasmus+ și Europa Creativă, precum și Corpului european de solidaritate[2],

– având în vedere rezoluția sa din 11 noiembrie 2021 referitoare la Spațiul european al educației: o abordare comună și cuprinzătoare[3],

– având în vedere rezoluția sa din 19 mai 2022 referitoare la crearea Spațiului european al educației până în 2025 – micro-certificate, conturi individuale de învățare și învățarea în serviciul sustenabilității mediului[4],

– având în vedere rezoluția sa din 23 iunie 2022 referitoare la punerea în aplicare a unor măsuri de incluziune în cadrul Erasmus+ 2014-2020[5],

– având în vedere studiul din 11 septembrie 2023 realizat pentru Comisia sa pentru cultură și educație intitulat „Programele de finanțare ale UE pentru perioada 2021-2027 în domeniul culturii, mass-mediei, educației, tineretului și sportului: primele lecții, provocări și perspective viitoare – Erasmus +”,

– având în vedere studiul din 20 iulie 2023 realizat pentru Comisia sa pentru cultură și educație intitulat „Implementarea timpurie a patru programe ale UE pentru perioada 2021-2027: Erasmus +, Europa creativă, Corpul european de solidaritate și Cetățeni, egalitate, drepturi și valori (componenta 3)”,

– având în vedere articolul 54 din Regulamentul său de procedură, precum și articolul 1 litera (e) din Decizia Conferinței președinților din 12 decembrie 2002 privind procedura de autorizare a rapoartelor din proprie inițiativă și anexa 3 la respectiva decizie,

– având în vedere avizul Comisiei pentru cultură și educație,

A. întrucât Erasmus + (denumit în continuare „programul”) este un program emblematic al

[1] JO L 189, 28.5.2021, p. 1.
[2] JO C 385, 22.9.2021, p. 2.
[3] JO C 205, 20.5.2022, p. 17.
[4] JO C 479, 16.12.2022, p. 65.
[5] JO C 32, 27.1.2023, p. 58.

UE care sprijină educația, formarea, tineretul și sportul în Europa și în afara acesteia;

B. întrucât programul este esențial pentru promovarea unui sentiment de apartenență europeană;

C. întrucât programul pentru perioada 2021-2027 are un buget total estimat de 26,2 miliarde EUR și pune un accent puternic pe incluziune, pe tranziția verde și pe cea digitală și pe promovarea participării tinerilor la viața democratică;

D. întrucât obiectivele programului sunt urmărite prin intermediul a trei acțiuni-cheie, și anume „Mobilitatea persoanelor în scop educațional” (AC1), „Cooperarea între organizații și instituții” (AC 2) și „Sprijin pentru elaborarea de politici și cooperare” (AC 3);

E. întrucât cererea pentru program depășește cu mult resursele financiare disponibile, afectând în mod negativ participarea și numărul de proiecte care pot fi finanțate;

F. întrucât creșterea costului vieții, ratele ridicate ale inflației și alte provocări exercită o presiune suplimentară asupra bugetului programului;

Situația actuală și succese

1. subliniază că învățarea pe tot parcursul vieții, o mai bună incluziune a persoanelor cu mai puține oportunități și eliminarea barierelor din calea mobilității, cum ar fi lipsa recunoașterii automate a calificărilor și barierele financiare, sunt priorități-cheie;

2. recunoaște că structura existentă funcționează bine, reunind cu succes programe anterioare separate, oferind astfel un bun ecosistem de finanțare;

3. recunoaște importanța unei varietăți suficiente de acțiuni, în locul unei abordări universale;

4. apreciază „comunitatea de învățare” pe care Erasmus + a reușit să o creeze, alcătuită din participanți, beneficiari, părți interesate, agenții naționale și instituții ale UE;

5. salută semnarea unui memorandum de înțelegere între Agenția Executivă Europeană pentru Educație și Cultură și agențiile naționale; subliniază importanța unei bune comunicări între aceste două părți;

6. subliniază că mobilitatea în scop educațional și parteneriatele la scară mică s-au dovedit a fi activități extrem de eficiente pentru a ajunge la publicul larg din întreaga Europă, oferind un raport calitate-preț excelent, având în vedere numărul participanților individuali;

7. este conștient de faptul că prioritățile orizontale ale programului au fost foarte bine primite de diferite sectoare și părți interesate;

8. salută agențiile naționale care au elaborat planuri naționale de incluziune și diversitate, ținând seama de barierele din calea incluziunii și a diversității;

9. salută ambiția de a realiza o transformare digitală a programului;

10. apreciază că au fost luate măsuri pentru a crește numărul călătoriilor ecologice și că se aplică tarife mai ridicate pentru moduri de deplasare mai ecologice;

11. recunoaște că noile acțiuni emblematice și-au demonstrat valoarea adăugată;

12. recunoaște primirea călduroasă a inițiativei privind universitățile europene de către instituțiile de învățământ superior și rolul său central în facilitarea eforturilor de eliminare a obstacolelor din calea cooperării internaționale în învățământul superior;

13. observă că DiscoverEU, inițiată de Parlament, a devenit o activitate de învățare informală bine stabilită, populară și ușor accesibilă;

14. reamintește că absorbția bugetului pentru perioada 2021-2022 a fost de aproape 100 %, în pofida demarării cu întârziere a programului;

15. ia act de ajustările necesare din cauza pandemiei, cu o reducere temporară a finanțării pentru mobilitate și o finanțare sporită pentru cooperare și parteneriate pentru inovare;

16. apreciază reacția rapidă și flexibilitatea sporită a programului pentru a sprijini studenții, profesorii și educatorii ucraineni;

17. constată că unele procese de depunere a cererilor s-au îmbunătățit, devenind mai simple și mai eficiente;

18. subliniază ratele de eroare foarte scăzute în comparație cu alte programe de finanțare ale UE, în special având în vedere complexitatea programului;

Provocări și probleme

19. invită Comisia să elimine toate barierele financiare și administrative pentru a realiza un program cu adevărat incluziv care să integreze diversitatea;

20. subliniază că granturile insuficiente pentru a acoperi costurile mobilității și întârzierile în efectuarea plăților sunt cei mai mari factori de descurajare a participanților la proiectele de mobilitate;

21. regretă durata necesară pentru a solicita finanțare Erasmus + și că, adesea, solicitanții nu pot candida fără sprijin extern; solicită elaborarea unor procese proporționale de înregistrare și depunere a cererilor, atât în ceea ce privește lungimea documentelor, cât și inteligibilitatea limbajului utilizat;

22. regretă faptul că procesele complicate împiedică în mod considerabil participarea organizațiilor la scară mică în sectorul școlar și în cel al tineretului;

23. este îngrijorat de faptul că aproape o treime dintre studenții din cadrul mobilității în învățământul superior au declarat că nu au beneficiat de recunoașterea integrală a creditelor, ceea ce este departe de obiectivele stabilite în Carta Erasmus pentru învățământul superior;

24. este dezamăgit de gradul scăzut de utilizare a învățării în rândul adulților și a activităților educaționale, având în vedere importanța acestora;

25. invită Comisia să își reconsidere strategia privind învățarea în rândul adulților în colaborare cu agențiile naționale și cu părțile interesate relevante, având în vedere obiectivul ca 60 % dintre adulți să participe la învățarea și educația adulților până în 2030;

26. salută abordarea bazată pe sume forfetare aplicată în proiectele de cooperare, deoarece mulți beneficiari o recunosc ca fiind o măsură eficientă de simplificare; constată, cu toate acestea, că cerința de „raportare continuă” poate reprezenta o povară, în special pentru organizațiile mai mici;

27. constată că sectorul sportului Erasmus + dispune de fonduri foarte limitate în anumite domenii, limitându-i astfel anvergura;

28. regretă profund dezvoltarea lentă și incompletă a infrastructurii informatice și funcționarea necorespunzătoare a instrumentelor informatice, cum ar fi modulele dedicate beneficiarilor și gestionării proiectelor, ceea ce mărește volumul de muncă al tuturor celor implicați în punerea în aplicare a programului, descurajează participarea nou-veniților și subminează ambiția programului de a extinde participarea; observă că există probleme similare în ceea ce privește instrumentele informatice în cadrul altor programe finanțate de UE, inclusiv în cadrul Corpului european de solidaritate;

29. regretă faptul că problemele informatice afectează grav și disponibilitatea datelor, care este esențială pentru evaluarea la jumătatea perioadei, aflată în curs , necesitând astfel o metodologie de evaluare mult mai oneroasă și exacerbând sarcina administrativă;

30. invită Comisia să corecteze posibilitățile limitate de utilizare a portalului pentru finanțare și ofertare, astfel încât datele să poată fi descărcate de părțile interesate pentru a analiza caracteristicile proiectelor de succes în ceea ce privește bugetul și pentru fiecare țară participantă, beneficiar și tip de proiect;

31. subliniază necesitatea de a lua în serios impactul IA, deoarece aceasta a facilitat deja actorii frauduloși, dar ar putea, de asemenea, să reducă volumul de muncă al agențiilor naționale și să îmbunătățească colectarea datelor;

32. solicită să se acorde mai multă atenție aspectelor legate de dimensiunea internațională a programului, cum ar fi normele de protecție a datelor pentru țările din afara UE, impactul problemelor geopolitice și aspectele legate de vize;

33. se așteaptă ca memorandumul de înțelegere dintre Agenția Executivă Europeană pentru Educație și Cultură și agențiile naționale să aducă îmbunătățiri concrete, care să conducă la schimbul de bune practici și la clarificarea rolurilor și responsabilităților pentru a asigura consecvența, coerența și comunicarea eficace a agențiilor naționale;

34. solicită îmbunătățirea calității evaluărilor granturilor de funcționare;

Îmbunătățirea actualului program Erasmus + și conceperea viitorului program Erasmus +

35. invită Comisia, statele membre, autoritățile naționale și agențiile naționale să mențină Erasmus + aproape de cetățeni și să se asigure că acesta rămâne un „program pentru cetățeni” ascendent, care să ofere oportunități de educație și mobilitate de calitate pentru cursanții de toate vârstele;

36. subliniază că scopul general al programului Erasmus + este amplu și depășește nevoile pieței forței de muncă;

37. invită Comisia să promoveze rolul programului Erasmus + în creșterea angajamentului civic și a unei mai bune înțelegeri și susțineri a valorilor europene și să transforme programul într-un adevărat promotor al democrației europene;

38. solicită ca programul să fie simplificat la toate nivelurile, inclusiv prin evaluarea posibilității de fuzionare a (sub)acțiunilor existente și ca acest program emblematic al UE să nu fie supraîncărcat cu noi sarcini și inițiative care să-i slăbească obiectivul principal;

39. solicită ca acțiunile centralizate și descentralizate să fie mai bine corelate și să intensifice utilizarea instrumentelor de finanțare flexibile, cum ar fi microgranturile;

40. solicită măsuri concrete pentru a elimina compartimentările existente în structura programului, astfel încât diferitele domenii și actori educativi să nu fie separați unii de alții;

41. solicită un echilibru mai bun între obiectivele cantitative (numărul de beneficiari și de proiecte sprijinite) și cele calitative din cadrul programului și subliniază că îmbunătățirea calității educației trebuie să fie în continuare o prioritate a programului Erasmus +;

42. solicită folosirea pe scară mai largă a învățării virtuale și mixte și construirea unei infrastructuri pentru oportunități de învățare digitalizate;

43. solicită ca platforma eTwinning să fie integrată pe deplin și fără probleme în programul Erasmus +;

44. îndeamnă Comisia să își intensifice eforturile privind transformarea digitală a programului, în special în ceea ce privește realizarea unui program „Erasmus fără hârtii” și instituirea „legitimației europene de student”, în urma planificării inițiale;

45. solicită Comisiei să evalueze opțiunile pentru o abordare mai integrată a activităților pentru tineret în cadrul programelor UE;

46. invită Comisia să asigure flexibilitatea necesară a programului în conceperea următoarei generații a programului Erasmus +, asigurând, în același timp, uniformitatea și controlul adecvat al programului, inclusiv de către Parlament;

47. solicită Comisiei să reevalueze necesitatea unei vizibilități mai bune a legăturii directe dintre UE și Erasmus + ca program emblematic al său, pentru a crește gradul de conștientizare a acestei legături în rândul beneficiarilor actuali și viitori;

48. insistă ca agențiile naționale și beneficiarii, inclusiv tinerii, și Parlamentul să se implice activ în procesul de creare în comun a următoarei generații a programului Erasmus +;

49. îndeamnă Comisia și statele membre să se asigure că sinergiile dintre Erasmus + și alte programe, cum ar fi Orizont Europa sau Fondul social european Plus, sunt exploatate pe deplin și că programul este mai bine conectat cu alte politici ale UE, cum ar fi Planul de

acțiune de combatere a rasismului pentru perioada 2020-2025;

50. subliniază că problemele legate de infrastructura informatică similare celor întâmpinate în actuala perioadă de programare sunt inacceptabile și se așteaptă ca infrastructura informatică a următoarei generații Erasmus + să fie pe deplin operațională încă din prima zi;

51. solicită majorări bugetare mai graduale și mai previzibile în următoarea perioadă de programare a cadrului financiar multianual și insistă asupra faptului că, încă de la începutul anului 2028, nivelurile de finanțare nu trebuie să fie mai mici decât cele din ultimul an al programului actual (2027), pentru a asigura continuitatea și stabilitatea fără probleme a acțiunilor și activităților programului;

52. își declară hotărârea de a asigura o creștere substanțială a bugetului Erasmus + în perioada de programare 2028-2033;

°

° °

53. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei și agențiilor naționale Erasmus+.